

א-ב. 'הרי זו תחת עולה' / חטאת' – לא אמר כלום. 'תחת עולה / חטאת זו', או 'תחת עולה / חטאת שיש לי בבית' – דבריו קיימים.

מבואר בגמרא (לפרש"י ותוס') שלדעת רבי מאיר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה, גם ב'תחת עולה' סתם דבריו קיימים, שדעתו על עולה שיש לו בבית.

א. משמע שאם אין לו בבית, לדברי הכל לא אמר כלום. וצ"ע בדקדוק לשון רבנו גרשום.

ב. הלכה כחכמים החולקים על רבי מאיר (רמב"ם תמורה ב, א. וע' גם בהל' ערכין א, ג, ב, א).

ג. יל"ע במי שיש לו כמה זבחים בביתו ואמר 'תמורת זבח שיש לי בביתי'. ומלשון הרדב"ז (שחיטה ב, יט) משמע לכאורה שאין זו תמורה.

ג. אמר על בהמה טמאה ועל בעלת מום 'הרי אלו עולה' – לא אמר כלום. 'הרי אלו לעולה' – ימכרו ויביא בדמיהם עולה.

יש מפרשים שלדברי רבי מאיר אף ב'הרי אלו עולה' ימכרו, שכיון שאין מוציא דבריו לבטלה דעתו להקדש דמים.

פרק ששי; דף כח

מו. א. אלו הם האסורים לגבי מזבח?

ב. איסורי מזבח שנתערבו בכשרים, האם יש להם ביטול?

ג. דבר שנעשתה בו עבירה, האם נפסל למזבח?

א. אלו הם האסורים לגבי מזבח השנויים במשנתנו: הרובע, והנרבע, והמוקצה (לעבודת כוכבים), והנעבד, והאתנן, ומחיר (כלב), והכלאים, והטרפה, ויוצא דופן.

[נוספים עליהם: בעל מום, ושאינו מן המובחר, מחוסר אבר מבפנים, ושהמית את האדם, ומחוסר זמן.

נמצאו כל האסורים למזבח ארבעה עשר (עפ"י רמב"ם איסור"מ ג, א).]

מבואר בגמרא שהרובע והנרבע אסורים אפילו לא נגמר דינם למיתה, כגון בעד אחד (או שנשחטו קודם שנגמר דינם למיתה. עתוס'). וכן הדין בשור שהמית את האדם. ובין שנעשתה בהן עבירה כשהם חולין בין לאחר שהוקדשו.

בהמה הנרבעת באונס אסורה למזבח, אבל הנוגחת ע"י שהגיחזה אחרים, כגון שור האצטדיון – מותרת.

ב. כל האסורים לגבי מזבח שנתערבו בכשרים – אסורים בכל שהן [משום 'דבר שבמנין' או משום שבעלי

חיים חשובים ואינם בטלים. ואין אומרים לפזרם אנה ואנה וידונו ב'כל דפריש מרובא פריש' – גזרה שמא

יקח מן הקבוע. ע' בנבחים עג בפירוט]. ואין חילוק בין אותם האסורים להדיוט ובין אותם המותרים להדיוט,

בין שנתערבו בבהמות חולין (ע' ר"ג ול"ה) בין שנתערבו בבהמות לאחר שהוקדשו.

הלכך ירעו כולם עד שיפול בהם מום, ואז פודה את הזבחים שבתערובת לפי דמי היפה שבהם (שמא היפה

הוא הזבח), ובדמי הפדיון יביא קרבן מאותו המין. ואם היו בתערובת בעלי חיים שדינם במיתה, כגון חטאות

המתות ושור הנסקל – כולם ימותו.

כשם שאין משנים את יעודו של הקרבן שנפסל אלא מביאים מדמיו אותו קרבן שהוקדש

מתחילה, כך אין מביאים בדמים קרבן לשם אדם אחר אלא הבעלים מחוייבים להביא קרבן תחת

זה שנפסל, ואף מחוייבים להשלים את הסכום אם נחסר בשל הפדיון. כן משמע מלשון הרמב"ם

(ערכין ה, יא. ע' בענין זה בשו"ת אחיעזר ח"ב לב, ה, מ, ז).